

TE Sprinter 530 Provad:

Bra vagn med många

Därför har vi provat TE Sprinter 530

Svensken vill ha rymd och luft i husvagnen. För så måste man väl tolka det faktum att fem-metersvagnarna håller på att bli de mest populära i landet. Inte mindre än 38 olika modeller fanns att välja mellan i den här storleksgruppen 1976, från CI-Sprite 1000 för ca 19 000 kronor till Tabbert 570 Majestä för mer än det dubbla, drygt 45 000.

Och däremellan kunde man hitta hela skalan av vagnar från skilda länder, svenska Polar 530 och Cabby 532, jugoslaviska Adria 500 och engelska ACE 520 för att nämna några. Av vad vi fått höra om 1977 års modeller kan vi dra slutsatsen att antalet fem-metersvagnar blir ännu fler under det kommande året.

Oberoende av årsmodell, pris och ursprungsland är sättet att bo detsamma i alla dessa vagnar: i den ena ändan två långsängar, i mitten garderob, tvättrum och köksbänk, och i den andra ändan en dubbel tvärbädd.

Den här vagnstypen är alltså på väg att bli den mest köpta och finns i ett otal modeller. Det tyckte vi var motiv nog för att prova. När vi valde ut vår fem-metersvagn fastnade vi för nya tyska TE för att samtidigt kunna titta närmare på ett helt nytt husvagnsmärke.

□□□ Bortsett från provskyltarna på vagnens sidor såg vi nog ut som en rätt vanlig husvagnsfamilj när vi körde iväg med en av sommarens provvagnar, en splitter ny TE Sprinter 530. Och en mer "vanlig" husvagnsfamilj är svårt att tänka sig: pappa, mamma, två frön i åldrarna fyra och sex år samt gårdvaren Pierre, en bostonterrier på åtta veckor. För det är väl just för familjer med den här sammansättningen som TE-vagnen och alla andra vagnar i fem-meterklassen är tänkta. Visst kan man bo fler, men då får man finna sig i att det blir trångt.

Som resällskap rullade en annan familj bakom oss ute på landsvägarna. Ett modigt gäng som aldrig förut bott i husvagn, och där husfar rattade ett ekipage som han blev bekant med bara tre dagar före avresan. Hur det gick för dem i en prov-Fiat och en prov-Flipper 465 med dubbla tvärbäddar ska vi återkomma till. Själva åkte vi i redaktionen nya Peugeot 504 Kombi, som redan efter en dryg månad nu rullat över 1200 mil i tidningens tjänst. En provrapport om den kommer också i ett senare nummer.

Två-rum-och kök – mellandörr nödvändig

Men nu var det fem-metersvagnar det skulle handla om. Och visst talar reklam-

gubbarna sant när de skryter om stora utrymmen i dessa vagnar. De är väl tilltagna familjebostäder, ingen tvekan om den saken. Största plus får nog ges åt två-rumsidén: man bäddar ner ungarna, läser godnatt-sagan, pussar natti-natti och drar för mellandörren. Och så är man av med dem och kan ägna sig åt annat, tex en sillbit med immig Skåne i glada vänners lag utan att störa barnens nattsömn alltför mycket.

I sanningens namn ska sägas att ljudisoleringen inte blir hundra procentig. Glas-kilret får inte höras för mycket de första minuterna. Men har ungarna väl somnat tjänstgör dörren tveklöst som tillräcklig ljudbarriär. I vissa vagnar av den här typen har tillverkarna nöjt sig med att sätta upp ett draperi eller liknande avskärmning. Synd, tycker vi! Då blir ju hela idén med planlösningen förfelad. Inget draperi i världens skyddar för ljud på ett vettigt sätt.

Håll nu isär den här sortens vagn från den mindre typ som har en enkel bädd fram – eller bak om vagnen är "vänd". Fem-metersvagnarnas dubbla tvärbädd, som blir en fin barn-dubbelbädd, går inte att jämföra med den mindre typens enkla bädd. I vår provvagn lade vi ungarna på varsin kortsoffa – ca 120 cm lång-, men det hade gått lika bra att bädda skavfötters för dem. Att vi inte gjorde det berodde på att

TE-vagnarna har traditionella västtyska husvagnslinjer på karosserna - deras fem meter långa 530-modell var en av tidningens provvagnar i somras.

ALLT om HUSVAGNS BETYGG

- + väl utbyggt belysningsnät
- + ljudisolerande mellandörr
- + diskbänksluckor med gasavstängning
- + elektriska vattenpumpar
- + svagström omkopplingsbar mellan bil och vagn
- + bra förvaringsutrymmen
- + staldörr

- bäddningsproblem - lång kudde får inte plats
- svårhanterligt och nästan farligt bord
- felaktig pannplacering
- vattendunk utan skruvlock
- utskjutande garderobsnyckel
- vassa fönsterlås
- ytterbelysning saknas
- tokigt inrett kylskåp

Fabrikantens kommentar

Tack för ett mycket intressant vagnprov. Vi har låtit det tyska fabriksfolket ta del av resultatet och kan bara tillsammans med dem glädja oss åt att minuspunkterna är mycket få. De flesta var bekanta redan tidigare och kommer att åtgärdas i 1977 års vagnar.

Från fabriken har vi fått följande svar på kritiken punkt för punkt:

1. Av produktionsmässiga skäl kan den långa ryggkudden inte komma i delat utförande förrän under våren 1977, *men då kommer den så!*
2. Antalet möjliga bordsstativ på marknaden är mycket få. Vi håller med om problemet - hittar vi ett bättre stativ kommer vi att byta.

3. Pannan kommer att placeras service-riktigt 1977 och samtidigt får luftspalterna en annan utformning
4. Skruvlock på vattendunken kommer 1977.
5. Garderobsnyckel blir kortare 1977.
6. Fönsterlåsen blir plastkaplade 1977.
7. Ytterbelysning kommer 1977 - finns redan nu på vår dyrare Weltbummler-serie.

Beträffande kritiken mot kylskåpet kan vi inte göra mycket. På den punkten är vi beroende av vår leverantör.

Helsingborgs Husvagnsimport HB
Karl-Erik Brink

(Apropå kylskåpet så har Allt om Husvagn även framfört kritiken av det tyska kylskåpet till Electrolux i Stockholm. Där tog man mycket allvarligt på saken och håller nu på att titta efter vad som kan göras.)

småfel

barn i deras åldrar har en benägenhet att leka nattkarusell och snurra runt sådär en åtta-tio gånger från kväll till morgon. Och för att undvika skrik till följd av armar eller ben på någon närbelägen mage lät vi dem alltså sova på behörigt avstånd från varandra.

Chansen till ostörd nattsömn har sällan en tvåbarns-familj med den mindre typen av vagn. En enda långsäng framtill kräver antingen översäng, i de flesta fall en obekväm nödlösning med dålig luftcirkulation, eller att ett av barnen sover hos föräldrarna. Och vart tog då semester-samhörigheten mellan pappa och mamma vägen? Vill man inte ha en stor fem-meter-vagn utan nöjer sig med mindre är det i så fall bättre att välja en modell med dubbla tvärbäddar fram och bak. Visserligen får man inget långbord och stor sittgrupp, men man sover definitivt bättre.

Bädda med pelarbord - idiotiskt!

Långbord och långsängar, ja. Det hade vår TE-vagn, och det har alla vagnar av den här typen. Den vagn vi åkte med var dessutom försedd med ett s k pelarbord, som står fritt på golvet och som man sitter runt om.

Denna bordstyp håller på att bli mycket populär, och det med all rätt. Som samlingspunkt för en massa glada vänner är

bordet toppen. Man sitter ledigt åtta vuxna, även om det kan bli trångt på bordsskivan när tallrikar, glas, assietter och flaskor ska få plats. Men pelarbord-sidén innebär en praktfull nackdel i många vagnar. Man märker den när man bäddar! Alla ryggkuddar och sittdynor behövs helt enkelt inte när bord och soffor ska bli en dubbelsäng. Och var gör man av eländet, i vårt fall en två meter lång ryggdyna? Just i bäddningsögonblicket konstaterar man att utrymmet är knappt i vilken husvagn som helst, sedan får den vara tre eller fem meter lång.

Vi provade alla varianter av leken gömma-kudde: stående vid köket, inpressad mellan skåp och hylla, kvar i sängen. Inget fungerade. Till slut kom far på idén att leka Tarzan och lägga upp kudden som en sorts lian mellan ett överskåp och den barkökshylla som TE-vagnen var utrustad med. Ingen idealisk lösning visserligen, men vad gör man?

Herrar husvagnstillverkare, *bor* ni verkligen själva i husvagnar som era reklamgubbar skryter så vitt och brett om? Sådana här erfarenheter får en att tvivla på den saken. För vem som helst som upplevt det tvivelaktiga nöjet att försöka bädda en vagn med pelarbord hittar ju lösningen i ett nafs: dela kuddarna i småbitar så går de att peta in under bordet! Många, många

vagnar med pelarbord, både svenska och importerade, har just den här sortens långa ryggkuddar. Hoppas vi får se dem delade i framtiden.

Bordet i vår TE-vagn var av en typ som fälls ned och hålls fast av en fjäder. Själva idén är nog bra men kräver två saker: dels absolut passning på de två träreglar som bordet vilar på i nefällt läge, dels en uttrycklig varning om att bordet far upp med en smäll när man lossar fjädern. I båda fallen blir det kritik mot TE-vagnen. Reglarna satt för högt och bordet gick bara att låsa i nedfällt läge om man samtidigt kröp ner och tryckte upp stativet. Och en av ungarna undvek på millimetern en stjärnsmäll när bordet första morgonen gick till väders med en rymdraketens fart.

Bil för minst 1200 kg

Med eller utan livsfarliga och krångliga pelarbord är dagens fem-metervagnar komfortabla bostäder för fyra personer, det får bli vårt slutfacet. Om man har en bil som får dra 1200 kg vill säga. För runt den vikten ligger de flesta modellerna vilken fabrik de än kommer ifrån. Många väger dock mer, medan några få ligger mellan 1000 och 1100 kg. Utrustningsmässigt har alla modeller kylskåp och, med ett undantag, centralvärme. Undantaget är

Värmen fungerade inte

CI-Sprite 1000, men för den vagnen skiljer också priset en hel del jämfört med övriga vagnar. Samtliga uppgifter om priser, vikter och utrustning avser 1976 års modeller. Vad som kommer 1977 vet vi mycket lite om än så länge.

Efter denna beskrivning av fem-metervagnar i allmänhet ska vi berätta vad vi tyckte om "vår" vagn, alltså en TE Sprinter 530 av 1976 års modell. Just nu pågår ett intensivt arbete söder om Östersjön för att få oss svenskar att köpa mer västtyska husvagnar. Flera fabriker i Bundesrepubliken slåss om att få del av den svenska kakan, bl a jättarna Tabbert och Knaus (som kommer i höst), samt Flipper. TE tillhör de större tyska tillverkarna, och vagnarna importeras till vårt land av Helsingborgs Husvagnsimport HB.

De första TE-vagnarna kom till Sverige på våren 1976. Mycket är bra i dem, men en hel del kan bli bättre, som framgår av vår redovisning.

Dumt placerad värme fungerade inte

För att börja med en av en husvagns viktigaste bitar så blev vi på gränsen till rasande över värmen i vagnen. Den fungerade inte helt enkelt! Hur vi tryckte och knäppte kom inte den minsta lilla låga. Fabrikat: Alde. Mitt under semestertid ringde vi till fabriken för att få hjälp. Och där gjorde man allt för att hitta rätt på en bytessats för tändningen, men utan resultat. För även husvagnsverkstäder har ju faktiskt rätt att ta semester.

Frågan är om vi fått värmen i ordning även om kombinationen fabrikshjälp - öppen verkstad hade klaffat. För i TE-vagnen satt pannan så idiotiskt monterad att man måste plocka ner hela kalaset i småbitar bara för att kunna byta en enda pryl. Ja placeringen var så tokig att man måste använda spegel för att se om lågan tändes (vilket den alltså inte gjorde). Servicevänligare värmemontering, tack!

Nästa kritiska punkt - kylskåpet. Svenska Electrolux håller på att plocka bort all konkurrens på kylskåpsområdet genom att köpa upp företag efter företag. Ett av de senaste kapen heter tyska Silo, och därifrån kom också den 60 liters Electrolux-Silo kylskåp som satt i TE-vagnen. Ett inte helt obekant faktum är att mjölk går åt i stora mängder i en barnfamilj. I detta tyska kylskåp måste mjölken staplas inne i skåpet och öppna paket förseglas med tejp - för inga mjölkpaket får plats i dörren! Som däremot bjuder på goda utrymmen för rader av flaskor, minsann. Tyskarna har kanske runda mjölkflaskor

Fakta om TE Sprinter 530

Pris: 1976 kostade vagnen 26 700 kr inkl moms + ev frakttillägg. 1977 års pris torde komma att ligga ca 10 % högre.

Tj/tot-vikt: 890/1200 kg

Längd utv/inv: 524/510 cm

Huvudutrustning:

Broms: Helautomatisk påskjutbroms Kober

El: Starkström, batteri, laddare. Svagström omkopplingsbar mellan bil- och husvagnsbatteri

Kylskåp: Electrolux-Silo 60 lit

Värme: Centralvärme Alde

Importör:

Helsingborgs Husvagnsimport HB, Helsingborg. Tel 042-15 98 00

kvar i butikerna - i Sverige försvann de för åtskilliga år sedan. Och det är i Sverige dessa vagnar ska säljas, inte på kontinenten! Vem tar emot salvan, TE eller Electrolux?

I övrigt kan bara konstateras att 60 liter är i minsta laget för ett kylskåp som ska betjäna en tvåbarnsfamilj. Nya större skåp är på väg från Electrolux, det vet vi. Hopas de kommer som standard i vagnarna snarast möjligt. De är efterlängtdade.

Luckor över diskbänken kommer tillbaka

Men nu ska vi vara snälla och komma med lite positiva grejor också. *Belysningsdelen* var toppen. Massor av lampor både här och där, bl a två fasta "hänglampor" över borden och en rad dubbelarmaturer. Och inga trista lysrör som får de boende att känna sig som i en fabrik utan mysiga riktiga glödlampor. Här har svenska fabriker mycket att lära: i Tyskland tar man tydligen reda på vad folk trivs med.

En annan bra grej: luckorna över diskbänken. Många års propaganda har lärt svenska folket att luckor över husvagnsköket är fy! Varför det? Ursprungligen togs luckorna bort för att hindra olyckor - gaslågorna kunde brinna utan att man märkte det när luckorna fälldes ner. Idag finns fint fungerande spärrar som stryper gasen när luckorna läggs på. Forna tiders "experter" sade att "man väl inte har luckor över spisen hemma i köket heller". Helt rätt, men nu är man inte i köket utan i en husvagn. Där utrymmet inte är större än i en väl tilltagen klädkammare. Varenda yta behövs för att alla familjemedlemmar ska få plats med prylarna när natten kräver bäddning och klädstapling. Att en övertäckt diskbänk fungerar utmärkt som nattduksbord borde även den mest kortsynte kunna begripa.

Bra vattenpumpar - dum vattendunk

Många plus i kanten måste vi ge åt de väl fungerande *elvattenpumparna*, en på diskbänken och en i tvättrummet. För oss gamla veteraner som sett vagnarna utvecklas från att ha en ensam vattendunk vid 60-talets början känns det som ren lyx att bara behöva vrida på en kran för att vatten ska börja rinna. Fotpumparna fungerade bra på sin tid - elpumpar är bättre, mycket bättre. En liten varning bara: man frestas lätt att låta vattnet rinna lite för länge, och så får man gå oftare till vattentappstället på campingplatsen.

Och att hämta vatten är inget nöje med dunken från TE-vagnen, en 10-liters historia som saknar skruvlock! Och dessutom är felbalanserad - man klafsar ganska bra med våta skor när man kommer tillbaka med fylld dunk. Skaffa dunkar med skruvlock istället! Då behöver man inte heller tejpa över det lösa locket för att vattnet ska stanna kvar i dunken när man kör. Placera också dunken på ett lite bekvämare ställe i fortsättningen, inte uppe på ett rundat hjulhus inne under handfatet i tvättrummet! Innan man fått dunken på plats och dragit åt diverse remmar har åtskilliga fula ord slunkit ut.

Stalldörr - hundfamiljen tackar!

Annat värt att nämna var *förvaringsutrymmena*: väl tilltagna med massor av över-skåp. Garderoben kunde däremot ha varit bättre planerad med tex ett backskåp. Men man får ju inte allt här i världen.

Samtliga skåpluckor och smådörrar var bra, satt väl under färd och var lätta att öppna. Bara en kommentar: *garderoben* var försedd med ett lås som sköttes av en lång nyckel. Lätt att bryta av, lätt att gå emot, borde ersättas med något som inte sticker ut så långt.

Slutligen några detaljer kring ytterhölje och utvändig utrustning. Vi tackade för *stalldörr* - idealet för husvagnsfamiljer med hund. *Tackluckan* var enkel att hantera och hade myggnät, också något att vara glad för trots att juli 1976 bjöd på rätt sparsamt med surrande nattmarodörer. *Fönstren* var av plexi och hade ett lättskött fixeringslås i mitten, medan de riktiga låsen på sidorna var något mindre trevliga att hantera: hårda att trycka till och vassa att hålla i. Vi ber om plastbelagda snäpplås av svensk typ i fortsättningen.

Frågade blev vi när vi tittade efter en *ytterbelysning* vid dörren. Massor av ljuspunkter invändigt, men inte en enda liten lampa utanför! Borde gå att fixa, inte sant, TE? Summa summarum av en veckas vistelse i en TE Sprinter 530 sommaren 1976: en bra fem-metervagn som med en rad små och stora förbättringar kan bli betydligt bättre. ■

HUSVAGN
och camping
provar

Fiffigt uträknat, inte sant? Rejåla flaskor fick plats i kylskåpsdörren, men mjölkpaketet måste staplas inne i skåpet. Tänk om, Electrolux!

Så här mycket kuddar blev kvar när dubbel-längsbädden stod färdig - var gör man av eländet?

Det var svårt att stoppa lakan runt kuddarna vid luftspalterna - rivigt trä fick blodiga knogar och stickor i fingrarna till resultat.

När det krångliga pelarbordet väl låg på plats för bäddning återstod ca två decimeters luft mellan bord och soffa - vi stoppade ner en av småkuddarna som blev över, och så var vi av med den!

Enklare kan det inte vara!

Dra ut knappen.

och
värmaren startar direkt!

- Jag är det nya helautomatiskt styrda centralvärmesystemet från PRIMUS som tar hand om all uppvärmning i husvagnen.

- Jag värmer även varmvatten i den nya PRIMUS beredaren så hela familjen kan tvätta sig, duscha eller diska.

- Jag är säkert placerad utanför husvagnen och kan anslutas till elnätet med PRIMUS elpatron.

- Jag tycker du skall fråga din husvagns-återförsäljare om mer PRIMUS-information eller kontakta mig direkt på PRIMUS-SIEVERT AB.

Primus-Sievert AB
Box 6, 172 21 SUNDBYBERG 1
Tel. 08/28 25 30

**NOACK BATTERI
OCH HEMLADDARE**
bra tips för båt- och
husvagnsägare

NORDISKA ACKUMULATORFABRIKER
NOACK AB